

Raadsvoorstel

Vergadering : 21 december 2017

Agendapunt : 13
Status : **Besluitvormend**
Programma : (0) Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder : L.J. Gebben

Behandelend ambt. : Sytze Dijkstra
E-mail : SKDijkstra@t-diel.nl
Telefoonnummer : (0511) 460508
Zaak / Stuknummer : Z2016-11550 / S2017-34251

Aan de Raad.

Onderwerp

Risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders

Korte inhoud

In 2013 is het Reglement van orde voor de raad (RvO) voor de laatste keer vastgesteld door de raad. Toen is er o.m. voor gekozen om artikel 9a in het RvO op te nemen over de benoembaarheid van wethouders. Daarin is o.a. opgenomen dat een kandidaat wethouder, naast eigen documenten, ook een verklaring omtrent gedrag dient aan te leveren. Voorstel nu is om hieraan een externe risicoanalyse integriteit toe te voegen.

Voorstel van het presidium

a. Lid 5 van artikel 9a van het Reglement van orde voor de raad als volgt wijzigen:

5. De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval een zevental voorschriften:
- een externe risicoanalyse integriteit;
  - de verklaring omtrent gedrag;
  - de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten);
  - de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties);
  - artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies);
  - de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen);
  - de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente.

b. Lid 8 van artikel 9a van het Reglement van orde voor de raad als volgt wijzigen:

8. In het geval de documenten “externe risicoanalyse integriteit” en “verklaring omtrent gedrag” nog niet beschikbaar zijn als gevolg van de tijd die benodigd is voor het opstellen van deze documenten, wordt voor die duur de eigen verklaring hieromtrent van de kandidaat wethouder voor waar geaccepteerd.

c. De kosten voor de externe risicoanalyse integriteit, geraamd op een bedrag van € 4.000 in 2018, dekken door voor dit bedrag te beschikken over de in de begroting 2018 opgenomen post ‘eenmalig onvoorzien’, en voor de toekomst meenemen in de begrotingen voor het jaar waarin dat van toepassing is (eerstvolgende jaar is dan 2022).

Bijlagen

- Reglement van orde voor de raad (2013)

Toelichting

Inleiding

Op initiatief van de raadsvoorzitter is in het presidium besproken of het onderzoek naar de benoembaarheid van kandidaat wethouders, zoals dat is geregeld in het Reglement van Orde voor de raad (RvO), moet worden uitgebreid met een externe integriteitstoetsing.

De raad is in dezen bevoegd orgaan want het is de raad die de wethouders benoemt en die het RvO vaststelt. Het RvO is voor de laatste keer vastgesteld in de raadsvergadering van 14 februari 2013. Toen is ook artikel 9a in het RvO opgenomen met de volgende inhoud over de benoembaarheid van wethouders:

Artikel 9a Benoembaarheid wethouders

1. *Bij elke benoeming van wethouders stelt de raad een commissie "Benoembaarheid wethouders" in, die onderzoek verricht naar de benoembaarheid van een of meerdere wethouders en de raad hierover schriftelijk adviseert.*
2. *De ad hoc commissie bestaat uit drie leden van de raad. Bij tussentijdse benoeming van (een) wethouder(s) zal in deze commissie geen raadslid zitting hebben, behorende tot de fractie van waaruit de kandidaat wordt voorgedragen. Bij een compleet nieuwe collegebenoeming wordt deze voorwaarde losgelaten.*
3. *De commissie wordt ondersteund door de griffier.*
4. *De kandidaat wethouder legt tijdig de documenten en informatie over die nodig zijn voor de in het hiernavolgende lid door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat wethouder maakt bovendien alle overige door hem/haar in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.*
5. *De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval een zestal voorschriften:*
  - *de verklaring omtrent gedrag;*
  - *de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten);*
  - *de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties);*
  - *artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies);*
  - *de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen);*
  - *de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente.*
6. *De commissie verricht haar werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt gelegd.*
7. *De kandidaat wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.*
8. *In het geval het document "Verklaring omtrent gedrag" nog niet beschikbaar is als gevolg van de tijd die benodigd is voor het opstellen van dit document, wordt voor die duur de eigen verklaring hieromtrent van de kandidaat wethouder voor waar geaccepteerd.*
9. *Op basis van de beoordeelde informatie formuleert de commissie een schriftelijk, beargumenteerd advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen wethouder(s). Indien de commissie niet unaniem is in haar oordeel, wordt hiervan melding gemaakt in het advies.*

Wat is het probleem?

Het lokaal bestuur dient zo integer mogelijk te opereren, niet alleen vanuit strafrechtelijk maar ook vanuit politiek oogpunt. Elke integriteitskwestie doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van het lokale openbaar bestuur. Lokale bestuurders, raaden en collegeleden, zijn inwoners van de gemeente en staan vaak middenin de lokale samenleving. Als bestuurder lopen ze daarmee ook risico. Het is beter deze risico's vooraf te signaleren en door te spreken dan wachten totdat een integriteitskwestie zich voordoet.

Wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Tytsjerksteradiel streeft naar een 100% integer bestuur. Integriteitskwesties moeten zoveel mogelijk voorkomen worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het toetsen van de integriteit van (kandidaat) raadsleden is een verantwoordelijkheid van de politieke partijen. Zij stellen immers de kandidatenlijsten op en vast. Voorzitter en griffier hebben deze verantwoordelijkheid in een persoonlijk gesprek met de voorzitters van de lokale afdelingen van de politieke partijen besproken.

Het toetsen van de integriteit van de (kandidaat) wethouders is een verantwoordelijkheid van de raad. Het is immers de raad die de wethouders benoemt. In 2013 is dit in artikel 9a van het RvO expliciet tot uitdrukking gebracht. Daarin is opgenomen dat de kandidaat wethouder tijdig een aantal documenten en informatie overlegt die de raad gebruikt om de integriteit te toetsen. Naast een aantal door de kandidaat zelf opgestelde documenten, is daarbij de verklaring omtrent gedrag opgenomen. Destijds is dit als voldoende beoordeeld.

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen stelt het presidium voor om aan artikel 9a, lid 5 een externe risicoanalyse integriteit toe te voegen. Deze risicoanalyse levert het volgende op:

- Een risicoanalyse toont aan welke (onvermoede) integriteitsrisico's de kandidaat wethouder loopt.
- De risicoanalyse geeft aanbevelingen over hoe te handelen bij bepaalde risico's.
- Risicoanalyses leveren een moment van absolute duidelijkheid op, de kandidaat wethouders dienen openheid van zaken te geven.
- Tot slot zit de winst van risicoanalyses in de preventieve werking.

De risicoanalyse zal worden uitgevoerd door een bureau met een vergunning, uitgegeven door de dienst Justis van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Net als bij een verklaring omtrent gedrag kan het zijn dat de benoeming van een wethouder moet plaatsvinden op een moment dat de verklaring en/of de risicoanalyse nog niet beschikbaar is. De benoeming kan dan doorgaan mits de kandidaat wethouder via een eigen verklaring aangeeft dat beide documenten geen zaken zullen opleveren die de benoeming in de weg staan (lid 8). Uiteraard heeft benoeming na het ontvangen van de betreffende documenten de voorkeur.

Indien de raad instemt met dit voorstel van het presidium zal artikel 9a RvO de volgende inhoud hebben:

Artikel 9a Benoembaarheid wethouders

1. Bij elke benoeming van wethouders stelt de raad een commissie "Benoembaarheid wethouders" in, die onderzoek verricht naar de benoembaarheid van een of meerdere wethouders en de raad hierover schriftelijk adviseert.
2. De ad hoc commissie bestaat uit drie leden van de raad. Bij tussentijdse benoeming van (een) wethouder(s) zal in deze commissie geen raadslid zitting hebben, behorende tot de fractie van waaruit de kandidaat wordt voorgedragen. Bij een compleet nieuwe collegebenoeming wordt deze voorwaarde losgelaten.
3. De commissie wordt ondersteund door de griffier.
4. De kandidaat wethouder legt tijdig de documenten en informatie over die nodig zijn voor de in het hiernavolgende lid door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat wethouder maakt bovendien alle overige door hem/haar in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.
5. De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval een **zevental** voorschriften:
  - een externe risicoanalyse integriteit;
  - de verklaring omtrent gedrag;
  - de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten);
  - de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties);
  - artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies);
  - de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen);
  - de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente.
6. De commissie verricht haar werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt gelegd.
7. De kandidaat wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.
8. In het geval de documenten "externe risicoanalyse integriteit" en "verklaring omtrent gedrag" nog niet beschikbaar zijn als gevolg van de tijd die benodigd is voor het opstellen van deze documenten, wordt voor die duur de eigen verklaring hieromtrent van de kandidaat wethouder voor waar geaccepteerd.
9. Op basis van de beoordeelde informatie formuleert de commissie een schriftelijk, beargumenteerd advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen wethouder(s). Indien de commissie niet unaniem is in haar oordeel, wordt hiervan melding gemaakt in het advies.

Wat mag het kosten?

Met de externe risicoanalyse door een vergund bedrijf gaan uiteraard kosten gepaard. Deze kosten worden voor 2018 geschat op ca. € 4.000. Dekking van deze kosten kan in 2018 plaatsvinden vanuit de post "eenmalig onvoorzien". Voor de toekomst kan met de kosten van deze externe risicoanalyse rekening worden gehouden door dit, steeds voor het jaar waarin dit van toepassing is, op te nemen in de begroting.

Communicatie

Deze aanpassing van het RvO is al mondeling gecommuniceerd met de afdelingsbesturen van de politieke partijen in Tytsjerksteradiel. Van de desbetreffende fracties in de raad wordt verwacht dat zij hun kandidaat wethouders op dit aangepaste artikel zullen attenderen.

Burgum, 15 november 2017

Het presidium van Tytsjerksteradiel
de secretaris de voorzitter

S.K. Dijkstra

S.I. van der Meulen

Raadsbesluit

Gemeente Tytsjerksteradiel
Raadsvergadering d.d. 21 december 2017, agendapunt 13

De Raad van de gemeente Tytsjerksteradiel:

overwegende dat:

- er steeds meer aandacht komt voor de integriteit van het lokale openbaar bestuur;
- integriteitstekwesties waar mogelijk voorkomen dienen te worden;
- dit ook van belang is bij het rekruteren en benoemen van wethouders;

gelezen het voorstel van het presidium d.d. 15 november 2017;

gelet op het bepaalde in de artikelen 16, 35, 41b en 41c van de Gemeentewet;

BESLUIT:

a. Lid 5 van artikel 9a van het Reglement van orde voor de raad als volgt te wijzigen:

5. De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval een zevental voorschriften:

- *een externe risicoanalyse integriteit;*
- *de verklaring omtrent gedrag;*
- *de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten);*
- *de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties);*
- *artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies);*
- *de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen);*
- *de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente.*

b. Lid 8 van artikel 9a van het Reglement van orde voor de raad als volgt te wijzigen:

8. In het geval de documenten “externe risicoanalyse integriteit” en “verklaring omtrent gedrag” nog niet beschikbaar zijn als gevolg van de tijd die benodigd is voor het opstellen van deze documenten, wordt voor die duur de eigen verklaring hieromtrent van de kandidaat wethouder voor waar geaccepteerd.

c. De kosten voor de externe risicoanalyse integriteit, geraamd op een bedrag van € 4.000 in 2018, te dekken door voor dit bedrag te beschikken over de in de begroting 2018 opgenomen post ‘eenmalig onvoorzien’, en voor de toekomst mee te nemen in de begrotingen voor het jaar waarin dat van toepassing is (eerstvolgende jaar is dan 2022).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 21 december 2017.

De Raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

mr. S.K. Dijkstra

drs. L.J. Gebben